

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

Α!
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968

ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Σεπ. 1969 Μαρτ. 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις) *Αγιος Γερμανός*
 (παλαιότερον ονομα:), Ἐπαρχίας *Φλωρίνης*
 Νομοῦ *Φλωρίνης*
2. Ὄνοματεπώνυμον τοῦ ἔξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος *Χανδακεί-
 λίδης Δριόδος* ἐπάγγελμα *Διδασκάλος*.
 Ταχυδρομική διεύθυνσις *Αγιος Γερμανός*
 Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἔξεταζόμενον τόπον *1870ς*.....
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίαι:
 α) ονομα καὶ ἐπώνυμον *Αναστασίδης Ιωάν-
 νης Δημοκύρης* γραμματικαὶ γνώσεις *ΣΤ' Αιγαίουν*
 ήλικια: τόπος καταγωγῆς *Αγιος Γερμανός*
Γερμανός

ΑΚΑΔΗΜΑΙΑ Η ΕΠΙΡΡΟΙΑ ΤΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥΝ ΛΟΓΩΝ

A'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΙΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ
 βοσκὴν ποιμνίων; *Η. Βοαιγή Ήπειρος Αιγαίουν*

- "Υπῆρχον αὗται χωρισταὶ, ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
 ματα; *Ζευνταράβοντο μαλα θελαν*.....
- 2) Εἰς ποίους ἀνῆκον ὡς ιδιοκτησίαι; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
 δῆλ. εἰς τὸν χωρικούς· β) εἰς γαιοκτήμονας ("Ἐλληνας ἢ ξένους, ὡς
 π.χ. Τούρκους); γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονάς κλπ.
Εἰς έρους Τούρκους,

- 3) Ο πατήρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
 γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ̄ τούτων μετὰ τὸν θάνατόν
 του; *Η. Περιουσία οιενεμέλο μελο ερώ*.....
Δαναίον ερώ πατέρος.....

- β'. 1) Οι κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ;

...Συγχρόνως.....εἰς.....ἀμφοτέρας.....

- 2) Οι τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; ...Οἱ..τεχνῖται..παρέργῳ..μαὶ..φε...

- γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους δρους· ως ἄτομα ἢ μὲ δόλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ;

.....

- 2) Πῶς ἔκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισα-
κατόροι κλπ.)Ποία ἦτο ἡ κοινωνική των θέσις ;...

.....

- 3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα;)

- 4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἔργαται : ἐποχικῶς, δηλ. δια τε θέματα τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγυτὸν ἢ δὲ ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποὺ προήρχοντο οὗτοι· ἡστὸν αὐδρες μόνον ἢ καὶ γυναικες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον· ἡμερομίσθιον εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ;

.....μόνοι..των..προγάγοντο.....

- 5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ύπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐάν να, ὅπὸ ποίους τόπους προήρχοντο;

.....OXI.....

- 6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ γενέτου ποὺ ἐπήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν
ἔργασίας ; ...μεταναστεύουν..θεο..Η..Π.Α......

.....καναδά..νια.....

- β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἔργαται ..N.A... ἢ ὡς τεχνῖται
κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μποχιατζῆδες), πρα-
ματευτάδες (έμπτοροι) κλπ.; ..κυρίως..νο..κτιτορι.

- δ'. 1) Πώς έλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: μὲν ζωϊκήν κόπρον
 (βιόδων, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικήν (μὲν καῦσιν: α) τῆς καλα-
 μιᾶς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ μὲν κάλυψιν (παρά-
 χωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθούριοῦ κλπ.) δι' ὀργώμαστος;

Mόνον μὲν φωικήν κόπρον

- 2) Πότε έγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον
 σας; 1951.

- ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργι-
 καὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; ΑΠΩ. ΙΩ. 1919.

- 1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).
 Εἰς ποῖα κτήματα ἔχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος;
 Ποῖος κατεσκέψαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἢ προμή-
 θεῖα τοῦτο; Α. Ο. Ν. Δ. Υ. Τ. Ε. Ρ. Ο. ΛΟΓΙΣΤΗΣ ΚΑΙ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΝ

ΟΙ ΥΔΡΟΙ ΤΕΧΝΙΤΑΙ

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἑκάστου τύπου
 σιδηροῦ ἄροτρου μὲν τὰς ἀντιστοίχους δονομασίας τῶν μερῶν
 αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1. Χερούλι . . . 4. Κεφαλή . . . 7. 10.

2. 5. 8.

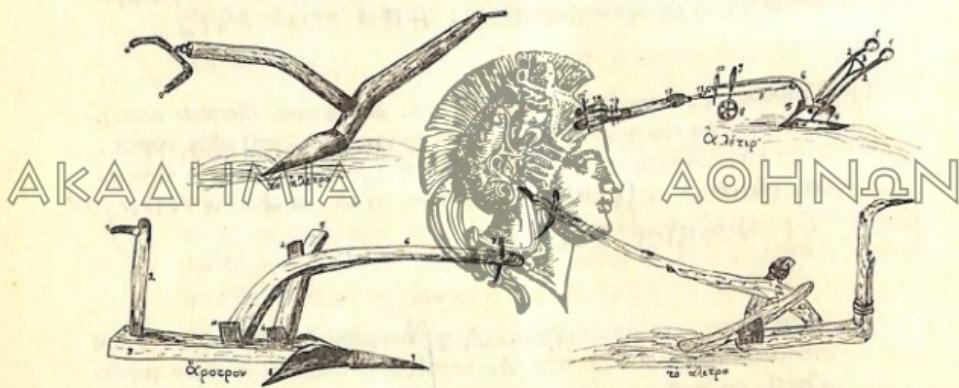
3. 6. 9. Ο δημόσιος

2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε είναι ἐν χρήσει;). 1958

3) Μηχανὴ θερισμοῦ Η. Χ. Ι. . . . Η. Κ. Θ. Ι. Ν. Θ. Κ. Η. Σ. Ε. Κ. Α. Θ. Ε. Β. Η.

- 4) Μηχανή δεσμάτων τῶν σταχύων (δεμαστιῶν). Δέν. ΝΠΔΡΧΝ.
- 5) Μηχανή ἀλωνισμοῦ ΖΕΡΧΕΙΑΙ.. ἀπό το. 1950....
- στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεργάζεται (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον .. ΝΠΔΡΧΑΝ..... Σ. ΞΥΛΙ. Τ. ΕΙ.....
Σούγηρα... Δ. Σ. ΝΠΔΡΧΟΝΥ.....
.....
.....
.....
- 2) Ποία ἡτοῦ μορφὴ τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἄροτρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

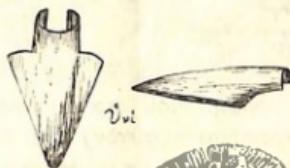
- 3) Ιχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει δύνοματα τῶν διάφορων μερῶν καὶ τῶν ἔξαρτημάτων αὐτοῦ. :

1.	6.	11.
2.	7.	12.
3.	8.	13.
4.	9.	14.
5.	10.	15.

⁽¹⁾ Εάν εἶναι δυνατὸν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Ἐὰν ὑπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρίθμησιν).

- 4) Τὸ ὑνὶ τοῦ ἔνδον ἀρότρου ἥτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀρότριασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιῶν; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιθάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. — Ἰχνογραφήσατε ἡ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὑνὶ (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν εἴναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρῆσιν ἑκάστου.
-
-
-

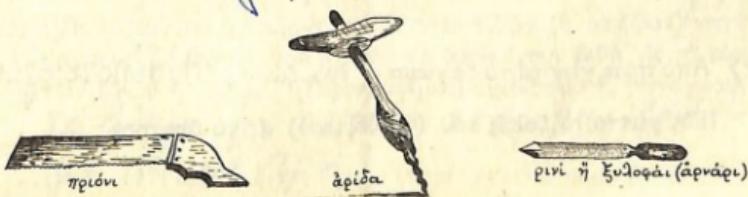

- 5) Ποιὸν τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου;

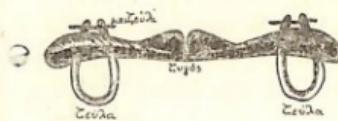
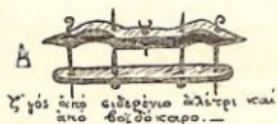

- 6) Ἡτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ἔνδον ἡ σιδήρευ;

· Εχρινικοφοριῶν το. Θλι. ρι. Ματωτέρω
· Ειπονι γόμενα

- 8) α) Διὰ τὸν ἄροτρον (ζευγάρισμα, ὅργωμα) ποῖα ζῷα ἔχρησιμο-
ποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται); βόες ἢ ἄλλο ζῷον, δηλ. Τίππος, ήμίονος, δύνος.....*λοές*.....
- β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὅργωμα δύο
ζῷα ἢ ἓν;*Ο.Ι.Ο. Ζῶα. Ούδετον.*.....
- 9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῷα ἢ το (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός;
.....*Ναι.*.....

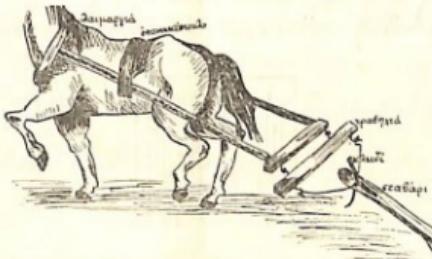

Σχεδιάσατε τὴν μορφὴν τοῦ παλαιοτέρου καὶ τοῦ σημερινοῦ
ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ δονομάσατε τὰ διάφορα
μέρη καὶ ἔξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεῦλες, πιζεύ-
λια κλπ.). *Ως... Μηριανοί Εχρησιμοποιούντο μεταξύ θεού και*
ζώοντων

ΑΚΑΔΗΜΙΑ..... ΑΘΗΝΩΝ

- 10) Σχεδιάσατε ιδιαιτέρως τὴν μορφὴν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν
τόπον σας.
- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου,
ὁ δόπιος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λούρα, κουλλούρι),
προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὅργωμα ; (Σχεδιάσατε
αὐτὸν).*Χαρ. Ιαν.*.....
- 12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὅργωμα δι' ἐνὸς ζώου ;*Οὐδέποτε. Εγένετο*
Πῶς γίνεται ἡ ζεῦξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ;

Περιγράψατε καὶ σχεδιάσατε (ἢ φωτογραφήσατε) τὴν σκευήν, τὴν ὁποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ὅλον ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ εἰς αὐτὴν τὸ ἄροτρον.....

ζ. Ἀροτρίασις (ὅργωμα) καὶ σπορά.

- α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ στήμερον); 1) ἄνδρας (ό ιδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος); 2) γυναῖκα; 3) ὑπηρέτης. Σημειώσατε ποίει ἡ συνήθεια εἰς τοὺς πότους σου.

- β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν). *Τοῦ οὐρών μηλιάν πάγιοις οἱριαί. Κρίτα η οὐρανού πάνιον. Δεξιά.*

- 2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.....

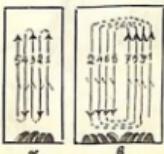
Πήρω τα... κόραμε... το.. χάρμου χρο.. μελά.. ευπλεύσιμε, το.. χάρμου. χρο... μ.ε. τέ. α. μειδες. μει. μί. γυρτριά'

- 3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῷα (ἢ τὸ ζῷον) κατὰ τὸ ὅργωμα μὲν σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῆ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζώων ἢ ὅλως; (Περιγραφὴ καὶ σχεδίασμα ἢ φωτογραφία).

Το. άλογο... μ.ε. εχοινι! ενω... τα! λοδικ... μ.ε. βοινεντρα.

- 4) Σχεδιάσατε πώς έγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πῶς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι μὲ ἀνοιγομένας αὐλακας (αὐλακιές) κατ'εύθειαν γραμμήν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);
-
-

ἡ ὄργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;
.....
en. ἀλλαχ.

Σημειώσατε μὲ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποιὸν ἐκ τῶν ὄργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὄργωματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἄγρου ἔγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (Δηλ. σπορεῖς ἢ σποριές, ντάμες, σιστές, μεσθράδες κ.λ.π.) ;
-

Πῶς ἔχωρίζετο ἡ λωρίς (ἢ σποριά) ; μὲ αὐλακιάν ;

.....

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον μὲ σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῆται ἄροτρον ;
- Ox!*
-

- 7) Ποιοι τρόποι ἡ εἶδη ὄργωματος (ἄροτριάσεως) ἥσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μὲ τὸ ὑνί: καθέτως, πλαγίως, βαθιά κλπ.
-
Πλαγιώς.
-

Εις ποῖα δργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων
ἢ ἄλλων.

γ) Ἀροτριάσεις (δργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς :

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα δργώματα ἔγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικήν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὄνοματολογία) τὰ δργώματα αὐτά; π.χ. καλλουργιά, διβόλισμα, γύρισμα κλπ.

Τρίχ... Ἀνρίφιος Νιαίνης, δειλέρων
Ορρυμάς επορθός

2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ σπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρανάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν στάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν....

Θέο. Ἑργ.

4) Πόσα δργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιεργείας (σίτου, κριθῆς, ἀραβιστού, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχήν; Κιαρι. 3., Καραμποκ. 5.

5) Ποια ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται : α) κατὰ τὴν σποράν. π.χ. τὸ δισάκινον εἰς αὐτὸν περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ; η. ποδιόν.

η. Τενευεγ.

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται : τὸ ποδάρι, τὰ φτερὰ (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὑνὶ κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (δργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἡ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ όποια κολλώνται εἰς αύτά. Μὲ ἐλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἡ όποια ἔχει τοποθετηθῆνει εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἡ μὲ ἄλλον τρόπον;

· *μὲ τῷ βούκεντρῳ, πολὺχες
· ξετυφούμενοι εἰσηραντεῖσθαι.*

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὅργωμα ἴσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα);

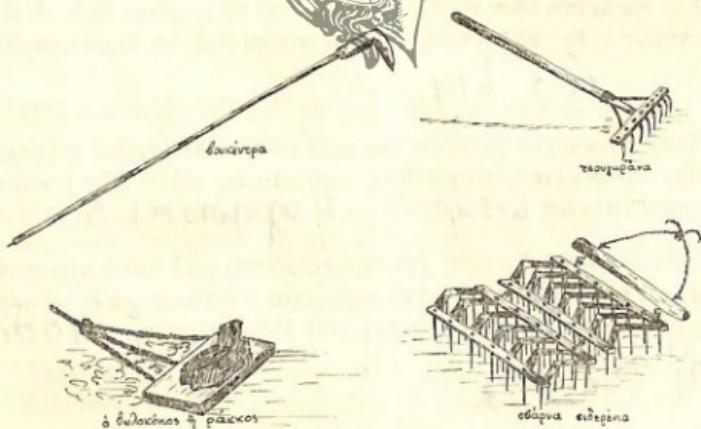
· *πινελα γεράριθμος*

3) Ἡ σκαφὴ μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποὺ δὲν ἔχουν ὄργωθῆ (μὲ σκαλίδα, τσαπτὶ κ.ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1 - 3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἑκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείουν καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἡ φωτογραφία. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων),

· *μὲ καληδόνες τελταὶ διανέμοι*

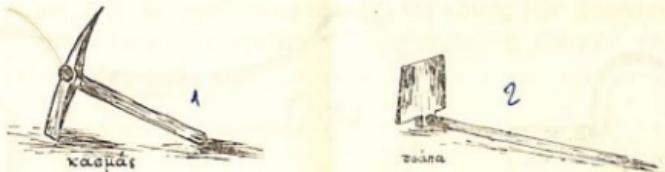
ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΗΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἡ τοῦ κήπου π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπτα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

έκάστου καὶ παραθέσατε ίχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν)

- 6) Ποῖα πρόσωπα βιοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ δργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι πού ἔκτελοῦν

Τί. Καιδί... , ή. Β. Β. Η. , Π. Δ. Ρ. Η. ... Ε. Υ. Γ. Φ. Ρ. Ο. Σ.

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σποράν ὁσπρίων Πῶς ἐγίνετο ἡ φτορά καὶ ἡ καλλιέργεια ἔκάστου εἶδους.

Τί. Πλατεία Μαραθώνα

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφάς τῶν ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ. Θεν. Β. Λ. Ε. Ρ. Ρ. Ω. Ω.

Τοτ. δι. Ια. Ει. Ιγ.

- 9) Πῶς ἐγίνετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πραστίες (βραγγίες) καὶ ἄλλως.

Ἐγν. 2εν. 047.0 Ει. Πραστίες

B. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

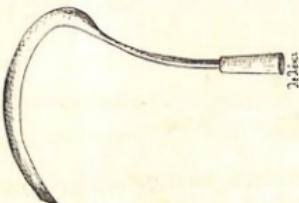
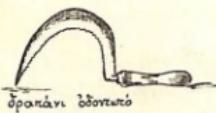
a. Ἐργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποιὸν ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ δνομα καὶ ίχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

π.χ. μὲ τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.)

δρεπάνιο

δρεπάνιο

'Εὰν ἡσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ
ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλούμεν νὰ τὰ περιγράψετε' ἐπίστης νὰ
σχεδιάσετε τὰ ἔργα λειταῖς ἢ μὴ τὰ φωτογραφήσετε.

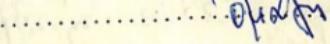
ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 2) Μὲ δρέπαναν ἢ μὲ ποια ἄλλα ἔργα λειταῖς (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο
(ἢ θερίζονται) τα χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τραφῆν τῶν
ζώων' (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα).

- 3) 'Η λεπτὸς (δηλ. ἢ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἔργα-
λείου ἥτο ὁμαλὴ ἢ ὁδοντωτή; (Σχεδιάσσατε αὐτήν).

- 4) Πῶς ἥτο κατεσκευασμένη ἢ χειρολαβὴ του' (σχεδιάσσατε ἢ φωτο-
γραφήσατε αὐτήν). 'Ο αδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;

μ..χειρολαβὴ..αλτο..π..λιν..γιν..λο..
δ..σιλιρούς..αιεργάνως..εγγράφεις..χαρτος..

5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἔργα λεῖψε (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) *Οἰ ξερῷρειοι... διαμηρόντει*

6) Ἡτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δῆλο. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὅχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ δσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.)

O XI.

β.' Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὑψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερὸν μέσον ὁ σῖτος, ἢ κριθή, ἢ βρώμη, ἢ σίκαλις κλπ. *Ω. ΔΙ. ΤΟ. 10. Π. Ο. ΣΤ. Β. Σ. Ε. Σ. Λ. Η. Ν. Ρ. Ι. Η. 50. 40. Γ. Κ. Η. Ο. Σ. Ο. Σ.*

2) Οἱ στάχυες ποὺ ἔμεναν (ἢ μένουν) εἰς τὸ χωράφι μαζὶ μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΚΑΛΛΙΘΕΑ ΚΑΙ ΛΑΟΝΩΝ

3) Ποὺ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ὅλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιά), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' οὗτοὺς τὰ δράγματα (δραξίες, πιάσματα, χερίες, χερόβοιλα) τῶν σταχυών καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως ὅις ἔδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα; *Ο. Ι. Τ. Ι. Ο. Ι. Ο. Ι. Η. Ε. Ρ. Ι. Ε. Λ. Α.*

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χερίες) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστά; "Οπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζὶ, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυών εύρισκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρώνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

*ΘΕΡΙΣΤΕΙΣ... Η. Ε. Ρ. Ο. S. Λ. E. Σ. I. Η. Δ. Ι. Α.
ΘΕΡΙΣΤΙΚΑ!*

5) Πῶς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζὶ δράγματα ; Πολλαχοῦ καλοῦνται ἀγκαλιές

ἀγκαλιές

γ.) Οἱ θερισταί.

1) Ποῖοι θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; 'Υπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) θερισταί, οἱ ὅποιοι ἥρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν σκοπὸν ἀπὸ ἄλλον τόπον καὶ ποιον ;

ἄνδρες... οὐαί... γυναικεῖς -

2) Πῶς ἡμείβοντο οὗτοι μὲν ἡμερομίσθιον (μεροκάμπτο) ἢ κατ' αποκοπὴν (ξεκοπῆς). Ποία πήτο ἡ ὁμοιότητα εἰς χρῆματα τῇ εἰδός ; Τὸ δὲ ἡμερομίσθιον πήτο μετὰ παροχῆς φαγῆτού ἢ ἀνευ φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μὲ τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν εἰς τὸν τόπον σας ὄνοματολογίαν)

μερομειματο... μετό... παροχή...
φαγιζαῦ.

3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύλαξιν, ιδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμὸν ; 'Επίστης κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλλοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των)

οὐδέν

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχὴ ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ;

γιοχι

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά .

γιοχι

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἕνα μέρος αὐτοῦ ἀθέριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυς ποὺ μένουν ἀθέριστοι ; (Εἰς τινας τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχυς πλέκουν σταυρὸν τῇ φύσιν, τὴν ὅποιαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.).

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι

ἔπιμον

αγνοντες μηδεπεπαγια. εε.

εχῖμα βλαύρον

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

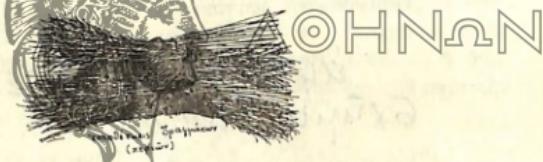
- 1) Πότε ἔγινετο τὸ δεμάτιασμα, ἦτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

ἀμέδειας γελεῖ τὸ δέσιμον

- 2) Πώς έγίνετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχυς καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές , ἀγκαλιές ; Πῶς ἔδένοντο· μὲν κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ὅπο βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατά τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρητιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφῶν.....

6.η.μεγαρ.δυονται..κις..έτα..μέρος..
ταῦ..αγροῦ..εν.εχώς..ταὶ..γ.εραν
και..ταὶ..ιε.ο.νικοῦ..μ.ε..ξιταν
πτον..κ.δ.πτα.ν.α.ν..ταὶ..μελέφρεν
σοι..και..ο..δρ.χη.ρ.ο..ταῖ..ο.ι.ο..
γεννιδες..ειναδες..ταὶ..μο.τανοῦ.εε

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ίδιαν θέσιν ἢ συνεκτρώνοντο εἰς ώρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου δύρου ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοπισθεῖντο ;
-
-
-

ε.' Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἥρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ; *1925*

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς. εἰνι μάλιστα ..

- 2) Πῶς έγίνετο (ή γίνεται) ή ἔξαγωγή (βγάλσιμο) τῶν γεωμήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄρστρον ή μὲ ὄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ ἄρστρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ή φωτογραφίαν..... μ.ε. τεκπα..... μ.ε. μο.....
6.Εργίδος 11

στ.' Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνηθίζετο παλαιότερον ή διατροφὴ τῶν ζώων κατὰ τὸν χειμῶνα μὲ στραχόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον); Ήσυν ναί, περιγράψατε πῶς έγίνετο ή καλλιέργειά του, ἐπειτα ή κοπή, ή σήρανσις καὶ ή φύλαξις αὐτοῦ.....

Μόνον.. μ.ε. σανόν.. ἔχεντο.. ή διαγραφή..
Τοιν.. πονηριον.. πονηριον.. πίνεται.. το.. πονηριο
τοῦ κόρτουν.. σπουν.. ἀγνινεται.. ν.ά.. θεραπή..
καὶ.. μ.ε. τα.. βιν.. πατέπιν.. μεταγέρισει....

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανός καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσσαν κ.ἄ.). με κόσσα .. μονη.

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ή φωτογραφίας).....

- 3) Σήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποια ἐργαλεῖα ἔχρησιμο-ποιοιῦντο; (Παραθέσατε μετά τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετικὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ώς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φρατογραφίας) δικράνια καλύκεια μελαχορίς

Γ' ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- a.' 1) Μεταφορά τῶν δεμάτιῶν πρὸς ἀλωνισμόν. Συνεκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

..... Ερράβδια γαντα έπι ταῦτα βλόχωρά γι.....

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χῶρος ὃπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλωνισμὸν δεμάτια. Εἰς τινας τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλιτ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν:

..... Υπῆρχε καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως αλώνι

- 3) 'Υπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλωνισμὸν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγίνετο παλαιότερον ὁ χωρισμὸς τοῦ καρποῦ (τοῦ γευνήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλου χῶρον, δηλ. ὅχι εἰς τὸ ἀλώνι;

..... οχι

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν;

..... έξανθε χωράγια μπόρχε αλώνι

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
εἴλοτο ἀνήκη εἰς πολλάς οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
σις του, δηλ. μὲ ποίαν σειράν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

.....μὲν διν. μινοραν. οἰνοχέγινεν.....

- 6) Ἀπὸ πότε ἄρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε γίγει ;

.....Ιούλιο - Αὐγούστο

- 7) Εἴδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
λωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον
ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἑκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
δίασμα ἡ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

.....Χωματάλων... βελτίζε... χωράρι.....
.....Αλτήραχε... μικρόν... εοισούτον.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΔΟΗΝΩΝ

- 8) Πόσος ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἔτος πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ
ἀλωνισμοῦ· (π.χ. τοῦ χωματάλωνο : καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γυρωτοῖχωματος, ὃπου ὑπάρ-
χει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἡ συνήθωσ διὰ μείγματος κόπρορυθοῶν
καὶ ἀχύρων)

.....μὲν μονριά... ξηρό.. 60.00.....
.....Έχεντηλο... μερικήν τις... τον δακτέδον.....

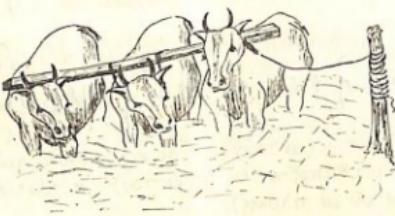
- 9) Ἡ ὡς ἀνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξις τοῦ ἀλωνι-
σμοῦ γίνεται ὥρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ;

.....η' ζητι

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὃπου
ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλω-

νισμόν; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἰονδήποτε ἄλλον.

μινον... με. μο. πλη. ερ...
δι. ον. γα' γέδαγος... εντα... ορειό.

- 11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιήσεως ζῷων (βοῶν, ἵππων, κλπ.).

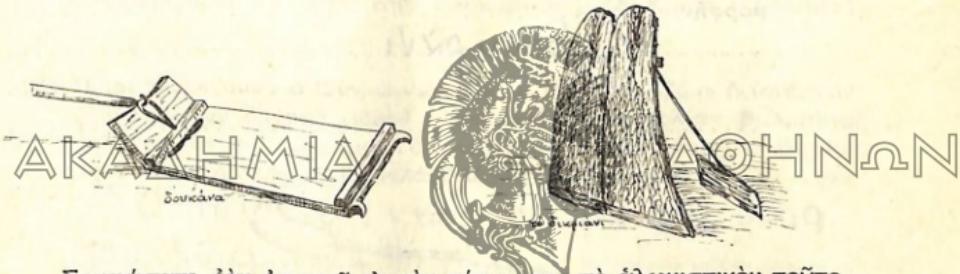
a) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυρωτοῖσιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατήσεως αὐτῶν ὑπὸ περιεργούμενων ζῷων (βοῶν, ἵππων κλπ.). Πρόλασχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλωνιστήρου (ξύλινος στῦλος, μήπους δύο μέτρων καλοσυμενός σπιγγέρος, στρούλουρας, δουκάνη, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὅποιου ἐξαρτώνται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀντερέω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦνται ἀπὸ τὸ ἔτερον ὄκρον τῶν τὰ ζῷα, ώστε νὰ περιφέρωνται κυκλικῶς, «νὰ ἔρχωνται γύρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.

δι. τνίνις... πιντελη... δ. τνίνι. 6 μ. δ... μέ
περιφέρεις μερα... πιντελη...

- b) Πῶς ζεύνονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ ἀλωνισμοῦ. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνόστυλον μὲ τὰ ζῷα; (Εἰς τινας τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλείες, αἱ δοποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμὸν τῶν ζῷων. Εἰς ἄλλους τόπους εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τοῦτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῷα περιφέρονται συνδεδεμένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ δόποιον σχηματίζει θηλείες περὶ τὸν λαιμὸν ἑκάστου ζῷου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται ἀκόμη) ἀλωνισμός κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἡ ἵχνογραφήματα).....
.....μ.ε. κοινό... χρονι... περοδένονται... φιλοβού
.....τεν.....

- γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἀλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανίς εἰς ἐν τεμάχιον ἡ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὁπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἔλασμάτων ἡ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἔξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐζευγμένων ζῷων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀποαντῷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο μηχάνημα ἡ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάνα, δικριάνι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἡλωνίζοντο (ἢ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά μὲν ἀλωνιστικὸν μηχάνημα; Μήπως π.χ. ἡ κριθή καὶ τὰ δσπρια (κουκκιά, ρεβίθια κ.ἄ.) ἡλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζῷων ζευγνυσμένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων;

6x1

- δ) Άπο ποίαν ώραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ νὰ ἐπαναληφθῇ τὴν ἐπομένην;

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

- 12) Ποια ἄλλα ἀλωνιστικά ἔργα λεῖται εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινας τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ἔντονος, τὸ ὅποιον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

Τὸ δουκράνι.

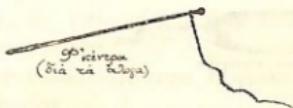
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἔρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὅποιον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχάνημα τούς ἀκόπους στάχυς;

N.A.I.

- 14) "Ήτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν δδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζόων; ("Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι" ἀλλαχοῦ φ' κέντρα). Πόσον μῆκος είχε καὶ ποία ἢ κατασκευή της; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτῆν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).

- 15) Πώς λέγεται ή ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἡλωνίζοντο καθ' ἡμέραν . . .

- 16) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ νὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπόν; (ἐν Κρήτῃ: μάλαμα)

- 17) Ποιοι ἀλωνίζουν: ὁ Ἰδιος ὁ γεωργὸς μὲν ίδικα του ζῆσα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοὶ ἀλωνισταί (ἐν Αιτωλίᾳ: βαλμάδες, δηλ. τσοπάνιδες, καλούμενοι ἀλωναραῖοι κατ' ἄγωγιστες), οἱ ὅπτοιοι εἰχον βοσκεῖ τηλογος καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμὸν . . .

Ο ίδιος ὁ γεωργὸς μὲν εἰδικός
τοῦ γάρ . . .

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου μὲν ζῆσα καὶ μὲν ἀλωνιστικὸν ἔργαστεν ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυς· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν μὲν χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπτανον) ἢ μὲν ἄλλον τρόπον; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

τὸν κοπάνικην μὲν κόπτανον . . .

- 19) 'Ο κόπτανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πάχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του; . . .

· Ητα. ξύλινος. ξενιζόντας. μῆκος. δύνομετρος . . .
· η. σ. κα. μάτια. μέρος. η. το. πυρτοκλινικέντη. ξενι. . .
· Ει. ιό. ξνω. η. το. μαδιγρικηγ

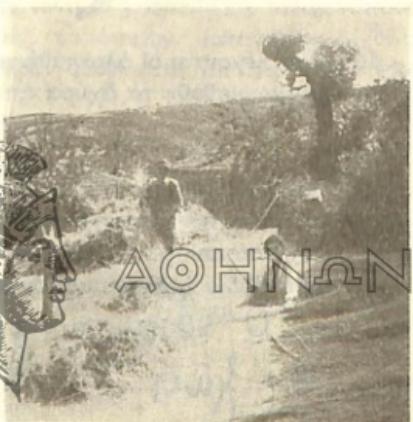
- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγίνετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
Διὰ ποῖα δημητριακά ἐγίνετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου
(π.χ. φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.). *Σχεδόν... διὰ... ο. ηλ...*
-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- ‘Υπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγίνετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο ἀλλα πρόσωπα ἐπ’ ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά; Πῶς ἐγίνετο τὸ κοπάνισμα τοῦτοι διὰ τὰ δημητριακά μεχάλων παραγωγῶν; ... *Νονού. ν. πο.. θι.. με. θι.. ιη.* ...
Οινοχ. εν. ει. ας ..
-

- 21) Ποῦ ἐτοπιθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
Ἐγίνετο τοῦτο ἀπ’ εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώμαστα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ήμέραν;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καὶ εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων; (Περιγράψατε λεπτο-
μερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυς,
παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας) ΙΩΑ. Χωράφι
Ἐπι. Λιν. Ιντ. Ο. Δ. Κηφ. Πεν. Δια. Την. ἐξ αρχήν. τον
Καρπον. ἀλλά. οαι. δια. την. ἀχυροποίησιν.

- 22) Κατὰ τὸ ὄλωνισμα διὰ τῶν ζῷων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου,
ἐτραγουδοῦντο τραγούδια; Ἐάν ναί, ποῖα;
Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν
συντονισμὸν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας;

β' XI

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἔγινε χρῆσις ὄλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας.
Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμὸς κλπ.). (Περιγρά-
ψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) ΙΩΑ. 1952. Ο. Β. Ν. Υ. ΑΙ-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ..... ΑΘΗΝΩΝ

β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ὄλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν
Αίτωλίᾳ: λειώμα, ἐν Κρήτῃ: μάλαμα). Μὲ ποιὸν ἐργαλεῖον σωρεύεται
τὸ λειώμα διὰ τὸ λίχνισμα πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην:
θρινάκι, εἰς Αίτωλίαν καὶ Πελοπόννησον: δικιράνι, ἀλλαχοῦ δικιργάνι)
καὶ προϊον τὸ σχῆμα αὐτοῦ... ΜΕ... ΚΥΑΡ. I.... ΖΥΦ. V).

ΩΙ... Α. Λ. Η. Ν. Ι. Ζ. Ε. Λ. Χ. Ν. Ε. Α. Ζ. Ε. Γ. Ν. Τ. Α. Σ. Ζ. Η. Ν. Ο. Ζ. Ζ.

Ο σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες;
Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπόν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο ?

μέρος... διερος... Ἐχει... Βγῆμε... Ερόγρυν... ΖΟΥ...

- 2) Μὲ ποῖον ἔργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο... μετάφραστοι...)

μαι. Η ἔργεια... ΚΙ. Ούρι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶς (ἀνεμίζει)· δινδρας, γυναικα· εἰδικὸς λιχνιστής ἐπ' ἀμοιβῇ ;

Μ. ΓΥΝΑΙΚΑ.

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινας τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπός ἀπὸ τοὺς κοντύλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἀλώνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὡστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζεῦξις τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾶται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; ('Εν

Κρήτη: ξεβαθούλισμα καὶ καρπολώνεμα). διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο .. **ΑΕΥΤΕΡΩ**.... **ΧΕΡΙ**... **ΖΩΗ**. μηδὲν
όντως. ορῶτα. ἀγγέλ. ἐδά. υγρα. θυναστοί. περιε.
βότερο. φύσι. φυσικον. πατ. ὁ. χρόνος. εἰδώ
ποτι. ή. Μηρό. εν. εχέσυ. με. το. ηρώιο. στένιστα

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα
χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;.....

.....
μέ. ἀνέμισθα. εἰδί. δέρα. ορῶτα. φέτα
μέ. μο. 6.6. μο. 6. δημηροῦ. διαίρετο. δῆτο
μέτια. μέρος).

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου; ἢ διὰ σταλλῶν μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

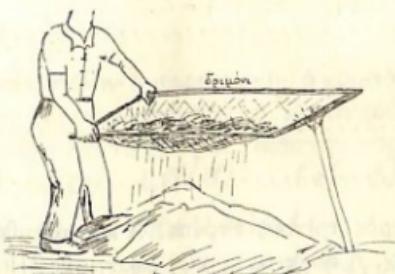

Ακαδημία. Καλύπτο. Μετεπέλευτο

ΑΘΗΝΩΝ

Κούρος ή ἀριστόφων

νων μὲ δόπτας διαφόρων μεγεθῶν π.χ. μὲ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ στήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὅλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν)

κίνητα, διότι... μ. πάρχουν . . . δερ. γο. αγν. ι. εικα'
μπαχαραι., Αεί. μπάρχουν. δι. γαλανε...
· Εργ. αξιν. , άττ. ά. μοι.. ἔρικεν. Περι. γράμμ.
δι. διαρούλων... Το. κόβεινα. αν. ρω...
· Ελε. γελο. . . . Νιτρ. μ. ὄν.

- 7) "Οταν ἑτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπός σχηματίζεται εἰς σωρόν; Μὲ ποιὸν ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός; Πώς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ; Οὐδ. εν. Το. ον. το.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

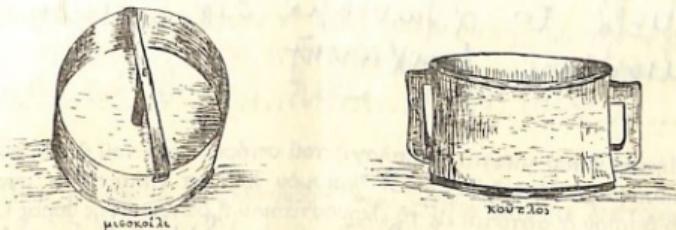
ΑΘΗΝΩΝ

- 8) "Αλλα αἱ θιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπός (σῖτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην.

γ'.1) Ποῖαι ὁφειλαὶ πρὸς τρίτους ἐπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. "Ηρχετο δὲ δεκατιστής εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποιὸν μέτρον (δοχεῖον) ἐγίνετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητά του είς δύκαδας, είς κοιλά κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ίχνογράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικάς εἰκόνας).... μετά...

4. ΚΟΥΤΙΚ., (4. ΚΟΥΛΑΣ... έκα. 10. Ομάδα 50. Όμοδες
61. ζάρι... 44. ΚΑΛΑΧΗΠΟΝΙ.)

2) Ποια ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο, είς εἶδος, εἰς τὸ ἀλώνι;

α) τὸ παπαδιάτικο, Νη

β) τὸ ὁγροφυλακιάτικο, Νη

γ) τὸ γυφτιάτικο,

δ) τὸ ἀλωνιάτικο κλπ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Σήμειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μετρα τῶν δημητριακῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ πάραδεστατε ίχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν)

...η. ΚΟΥΤΙΚ. 10-12. ΚΙΛΑ... μαι. τό. Ομάδα
4. ΚΟΥΛΑΣ. η. 50. Όμοδες. Ειζάρι.

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγὴ (ὁ καρπός) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ· ἐντὸς τῆς οικίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἑκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας) Σ. Κ. Β. Π. Ι. Τ. I. ... ΓΕΡ. ΕΙΔΙΚΑ. ΖΕΥΣΙΑΝΟΥ

χωρίκρατο. χωριτικόμος. 10. Έκα. 15. Ομάδαι.
· ξ. Δ. Λ. Ξ. Υ. Ζ. Λ. Δ. Ε. ... <1. Α. Μ. Ζ. Δ. Ρ. I. >.

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρωνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸ ἄγρον καὶ παρὰ τὸ ἀλώνι. Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

κευσις εις την υπαιθρον ; ΔΙΤΙΔ. Χαριδ. ελιά.....
Δαχερων. α.

- 5) Πᾶς ἔγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογή τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχυς ἡ μετὰ τὸ ὄλωνισμα ;
μελιδ. το. α. βι. ν. ι. ο. π. δ. ι. α. ε. ι. δ. ι. ν. η. Χαρ-
ων. μικρ. α. ν. π.

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογή τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
σκεύαζεται τότε ἡ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχύων,
τὸ ὅπεριον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον πρόπτισθεν τῆς θύρας κλπ. ; ..

Ναι... μ. ελά. τον. θερισμον. οδιγον. βιελαγιρελα,
στο. βι. ον. μ. βε. οχιμ. ελαρδον. ελει. βι. ον. μ. ελο
ει. υ. ον. ρε. το. δ. ο!

Πᾶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὐτῆ ; Ποιον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται.

πρὸς τοῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσου χρόνου ;

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Δ. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' έθιμον εἰς τὸν
τόπον σας ἀναμμα φωτιᾶς εἰς τὸ υπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
γέννων, ἐσπέρας 23 'Ιουνίου (Κληδόνου), 'Αποκριές, πρώτη Μαρ-
τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ 'Ιούδα), ἐσπέρας τῆς 31 Αύγουστου κλπ.)

93. προ. 24. Δ. ει. ερι. λρ. Ι. ον. 20. Ερ. α. δ. ν.
6. η. δ. 12. η. W. P. N.

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποίαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; 23 ηρ. δ.

24. Δ. ει. ερι. λρ. α. - 12. η. ξ. 2. ερ. 1. ν. η. ν. 6. ζ.

Μελιδ. γι. ι. ο. ν. λ. δ., Σ. Α. η. δ. Χ. α. π. δ. Σ. ξ. η.

..4. φι. ε. δ.

- 2) Πώς λέγεται ή φωτιά αύτή; (π.χ. φανός, άφανός κλπ.).....

Καλαντίδες είναι

- β'. 1) Ποιοι άναπτουν τήγ πυράν παιδιά, ήλικιωμένοι, ποιος άλλος ;....

Παιδιά

- 2) Ποιος ή ποιοι συλλέγουν τάξιλα, θάμνους κλπ. διά τήν πυράν
Τά κλέπτουν ; "Αν ναι, άπό ποιον μέρος ;

Άπο το... βουνό.. μαι.. μηρίγιον ..

- 3) Πώς γίνεται ή συγκέντρωσίς των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

Ξυλονύμι... μερικά... παιδιά.. μαι.. γυναί..
γυναί.. οικότερα? χρήσιμοι.. μαι.. μείτηνα
μαι.. βιωνόντα

ΑΚΑΔΗΜΙΑ.....

ΑΘΗΝΩΝ

- γ'. Ποιαί αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπουν διός κάθε πυράν ;

- 1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, ξοφικιά, ζσματα, κρότοι, θόρυβος,
Καταγράψατε τά σχετικά κείμενα

Ουακινάς.. πον..
νερχετει.. βλυ.. γατιά.. γεργυ.. ολού.. έναρξυτο,
μαι.. γίνε.. "ἄρεεκινά.. παιδιά - δημητριάδες,
μαι.. μελά.. παινει.. ελά.. επίν.. ζω.. μράκι
μαι.. μή.. ταλαδελει.. ετό.. εγάκι.....

- 2) Πηδήματα, χοροί γύρω άπό τήν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερής)

"Ο.χι.....

- 3) Τί καίονται εις τὰς πυράς αύτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λου-
λουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιᾶς κλπ.)

Σύρα... λευκοί λουλούδια.....

- 4) Καίονται (ἢ ἔκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοιώμα
τοῦ Ἰούδα· (περιγράψτε λεπτομερῶς)

? ✓ .1

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἔθιμου εἰς τὸν τόπον σας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

